

**R. P. Ioannis De Lvgo Hispalensis, E Societate Iesv, In
Collegio Romano eiusdem Societ. olim Theologiæ
Professoris, nunc S. R. E. Cardinalis, Disputationes
Scholasticæ, Et Morales, De Sacramentis in ...**

Lugo, Juan de

Lugduni, 1652

8. Quid dicendum sit, quando fuerunt duæ inte[n]tiones contrariæ, quæ
illarum præualere debeat.
-

[urn:nbn:de:hbz:466:1-82340](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-82340)

Did. Nuga.

consecrata, respondere quidem cum communi, & vera Theologorum sententia negatiue: addit tamen, quod Didacus Nugus Dominicanus 3. p. 9. 74. art. 2. diffult. ult. in ea sit sententia, quod illa particula consecrata maneat propter intentionem, quam Sacerdos habere debet consecrandi id, quod coram se habet in altari. Sed reuera Nugus id non dicit: loquitur enim in alio diuerso casu; scilicet quando Sacerdos aliquam hostiam præparauit, postea verò alia à Sacrifica, v. g. vel alio loco illius hostiæ ponitur, in scio Sacerdote, vel sunt duæ loco vnius: in quo casu dicit, illam etiam manere consecratam; quia non ita alligauit Sacerdos intentionem suam ad consecrationem illius hostiæ, quam præparauit, vt excluderet aliam, quam postea in altari acciperet consecrandam: semper enim intendit consecrare id, quod in altari ad hoc inuenit, & accipit consecrandum: quæ doctrina vera est; illa autem, quam ei Auctori tribuit Diana, esset omnifalsa, & improbabilis.

119.
Inferur se-
cundò quid
dicendum sit
de protesta-
tione Episcopi
ante ordina-
tionem.

Infero secundò, quid dicendum sit de protestatione, qua aliqui Episcoporum Officiales solent ante Ordinum collationem publicè protestari, Episcopum non habere intentionem ordinandi eos, qui cum aliquo legitimo impedimento ad Ordines accedunt, v. g. irregulares, aut carentes patrimonio, & beneficio, vel legitimis litteris dimissoriis, &c. Nam si reuera Episcopus habeat talem intentionem, procul dubio qui illis impedimentis fuerint ligati, non recipient verum Ordinem. Aliqui tamen existimant, protestationem illam fieri solum ad terrendum; Episcopum autem habere solum animum ordinandi eum, qui accedit, quicumque ille sit. Ego quidem vsus talis protestationis nullo modo probo, tum quia in ritibus Ecclesiasticis fundamentum non habet: nam licet in Pontificalibus antiquis, & modernis apponatur formula, qua ordinandi moneantur ex parte Episcopi, ne vilius accedat irregularis, absque ætate vel facultate legitima, &c. in nullo tamen Pontificali inuenitur talis protestatio defectu intentionis; quare Officiales Episcopi, dum illam protestationem addunt, id de suo addunt, & non iuxta formulam Pontificali constitutam: tum etiam, quia licet, existente grauissima causa, posset aliquando Episcopus habere intentionem sub conditione, vt fatetur Vasquez *disso. cap. 7. num. 86.* de ministro absolutionis, si v. g. aliquis simulans se alium, petat ordinari, cum multum referat, hunc non ordinari: ceterum eiusmodi voluntas conditionata vniuersalis cum omnibus haberi non potest absque grauissimis inconuenientibus propter dubia, quæ inde oriuntur circa valorem Ordinis. Potest enim contingere in primis, quod aliquis tale impedimentum habeat, illudque vel ignoret, vel eius actu non recorderetur: potest item suboriri dubium, an reuera habuerit aliquod ex iis impedimentis: denique, dato, quod illud habuerit, & cognouerit, dubitabit, merito de intentione Episcopi, an fuerit conditionata, vt verba priora sonabant; an absoluta, prout debet esse. Non debet autem res adeo grauis his dubiis exponi. Vnde, si casus accideret, ego Sacerdoti eo modo Ordinato cum tali impedimento consulere, vt, si commodè potest, adeat eundem Episcopum, eiusque intentionem exploret, qualis fuerit. Quod si hoc fieri non possit, recipiat iterum sub conditione Ordinem, ne maneat in illo dubio cum periculo inualiditatis aliorum Sacramentorum, quæ ex Sacerdotio dependent.

Vasquez.

Quid dicendum sit, quando fuerunt due intentiones contrariae, quæ illarum prævalere debeat.

Vult aliquis, v. g. consecrare Eucharistiam, sed vult non offerre sacrificium, quia ex errore putat, in Missa non fieri verum sacrificium. Item vult conferre baptismum à Christo institutum, non tamen quem tribuit Ecclesia Romana: vult contrahere verum matrimonium, non tamen celebrare Sacramentum; quæ etiam sunt voluntates contrariae, si matrimonium inter baptizatos non possit separari à ratione sacramenti. Hæc, & similes voluntates reperiri possunt per accidens propter ignorantiam, errorem, vel obliuionem. Regula communis, & vera Theologorum est, vt voluntas, quæ præualeat ex iis, sortitur effectum. Nam licet vtrique videatur absoluta, & efficax, re tamè vera altera est minus, altera magis efficax: & absoluta: vult enim absolutè, & omnino dare verum baptismum à Christo institutum; vult omnino consecrare veram Eucharistiam, vult autè non dare baptismum, quem dat Ecclesia Romana, quia putat illum non esse à Christo institutum, alioquin illum etiam dare vult; similiter vult non offerre sacrificium, quia existimat, in Missa non esse sacrificium, alioquin sacrificium etiam vellet, quia nimirum magis vult conficere verum sacramentum Baptismi & Eucharistiæ, quam excludere Baptismum Ecclesiæ Romanæ, vel sacrificium.

Petes, in quo consistat ille modus volendi magis vnum quam aliud; nam singulæ illæ voluntates secundum se videntur absolutæ, nec vna respicit villo modo ad obiectum alterius, sed singulæ habentur seorsim, & sine alterius memoria. Respondeo, à posteriori colligi, & explicari illam diuersitatem per hoc, quod si sciret Eucharistiam non posse separari à sacrificio, non excluderet sacrificium; per hoc enim apparet, affectum diuerso modo tendere ad Eucharistiam, ad exclusionem verò sacrificij solum quatenus putat posse sacrificium separari ab Eucharistia, atque adeo aliquo modo conditionatè. Sic explicat Coninch in præfati q. 64. art. 8. dub. 3. & in simili Lessius *lib. 2. de iustit. c. 40. dub. 10. n. 76.* Re tamen ipsa est modus intrinsecus diuersus, tenens se ex parte ipsius actus voluntatis: nam altera volitio habet in se modum volendi magis vniuersalè, altera magis limitatum, & coarctatum. Quod potest multis exemplis declarari. Primò, si hodie velis sacrum crastinum omnino applicari pro Petro, ita vt hæc applicatio ex nunc præferatur cuilibet ex obliuione huius faciendæ: cras verò applies sacrum pro alio, non censetur reuocata applicatio hodierna, quia fuit magis vniuersalis, & reuocatoria crastina. Secundò, desumi potest exemplum ex leg. *Si quis, in princ. ff. de legatis 3.* Nam si quis in priori testamento adhibeat clausulam reuocatoria cuiuscumque posterioris, testamentum posterius non erit validum, nisi in eo reuocetur expressè illa clausula prioris testamenti; vt cum communi Doctorum obseruat Molina *tom. 1. de iustit. disp. 153. §. Quod dictum est;* quia nimirum voluntas prior habuit maiorem vniuersalitatem ex parte obiecti, quam posterior. Tertiò, si quis facit votum non vouendi nisi consulto Confessario, & ex nunc vult non vouere validè, nisi ea conditione positâ; postea si immemor huius voluntatis voueat, votum non valet, nisi eo esset affectu, vt etiâ, si recordaretur, vellet valere; vt notat Lessius loco proximè citato; quia nimirum prior voluntas fuit magis vniuersalis. Ex quibus omnibus constat, concurrente

120.

Regula com-
munis pro re-
solutione quo-
stioni.

121.

Offensum
quomodo vna
voluntas sit
magis absolu-
ta quàm alia

Coninch.
Lessius.

Confirmatur
multis exem-
plis.

122.

Molina.

occurrente duplici voluntate contraria illam prævalere, quæ explicite, vel implicite continet reuocationem alterius, siue hæc sit prior, siue posterior, siue simul ex ignorantia habeatur. Consistit autem hæc maior vniuersalitas in reflexione quadam formali, vel virtuali, quam vna voluntas habet supra alteram ad reuocandam illam, & non è contrà, vt in exemplis adductis; nam prius testamentum cum reflexione supra posterius reuocauit illud; posterius vero non habuit reflexionem supra reflexionem prioris, ideo non potuit illud reuocare. Sic ergo voluntas faciendi verum sacramentum propter suam maiorem efficaciam, & vniuersalitem habere videtur reflexionem quamdam virtualem supra alias voluntates contrarias, vt reuocet illas: hoc enim significat ille modus dicendi: *Omnino voloid est*, non obstatibus quibuscumque contrariis. Sicut etiã Summus Pontifex per illum modum loquendi facit reflexionem supra voluntates præteritas, & illas reuocat, aliquando tamen illa voluntas prior fuit magis vniuersalis, & reflexiua reuocãdo omnes futuras generales, & hanc etiã, quare si illa prior reuocãda est, oportet, quòd hæc posterior sit magis vniuersalis, & reflexiua reuocãdo voluntates primas reuocatorias, &c. Hoc ipsũ contingit in nostro modo operãdi per intentiones contrarias, ex quibus illa præualeat, quæ ex fuo modo tenendi explicite, vel implicite sit magis vniuersalis, & reflexiua supra alias.

124. Petes, quid si vtrique voluntas esset æqualis: Respondet, prævaleret posterior: nam sicut posterius testamentum semper præualeat priori, etiã, quando fit posterius, non recordetur homo prioris se fecit; sic si heri applicasti sacrum hodiernum pro Petro, & hodie immemor illius voluntatis, applices pro Paulo per voluntatem æquẽ absolutam, & efficacem, videtur præferenda hæc posterior, non enim apparet differentia inter testamentum posterius, & hanc posteriorem applicationem: quod tamen intelligendum est cum limitatione statim apponenda. Denique, si vtrique illa voluntas esset simul, si v.g. propter errorem vellet simul consecrare Eucharistiam, & non offerre sacrificium, & vtrumque æqualiter veller, & æquẽ affectus ad vtrumque, putarem non fieri sacramentum, quia volũtas simul vult ponere aliquid impossibile: quare sicut si cãdẽ intentione vellet illud duo contraria, scilicet consecrare Eucharistiam sine sacrificio, nihil efficeret, quia includeret aliquid impossibile, sic dicendum videtur de volente simul per duplicem voluntatem æqualem. Imò idem etiam videtur dicendum, etiam si voluntas vna esset post aliam, si tamen vtraque influeret in actum: tunc enim non procedit regula suprà posita, quòd voluntas posterior præualeat; nam si vtraque facit, quòd nunc exerceã hanc actionem, vtraque est virtualiter præfens, & propter vtriusque finem censetor operari: tunc ergo posterior voluntas præualeat, quando prior solum manebat habitualiter; vt in exemplo applicationis sacri crastini, quæ eras reuocatur per aliam applicationem contrariam æqualem, vt dictum est.

125. Ex doctrina supra tradita inferri potest decisio dubij, de quo non multò ante Romæ controuersum fuit circa dissoluenda, vel retinenda matrimonialia Abissinorum, quæ in schismate facta fuerant. Quod quidem libet in exemplum, & applicationem doctrinæ traditæ subicere; quia in hoc exemplo ad praxim reducitur regula illa Theologorum cum omnibus suis circumstantiis.

126. Sciendum ergo est, quòd Æthiopes Abissini inter alios errores, quos retinent circa sacramenta, existimant, licetum esse repudium in certis casibus, ita

P. Ioan. de Lugo de Sacramentis.

vt possit dissolui etiam quoad vinculum matrimonium consummatum: imò maiori ex parte quando matrimonium contrahunt, solent dare quosdam fideiussures, ad quos pertineat uxorem, si forte male à viro tractetur, ex viri potestate educere, & alteri viro in matrimonium dare. Hoc supposito, quæritur, an, quando hi reducuntur ad fidem Catholicam, abiurato schismate, & aliis erroribus, cogendi sint redire ad priorem coniugem, à quo iam fortè per diuortium recesserunt, & aliud matrimonium inierunt? Ratio autem dubitandi erat, quia matrimonium essentialiter dicit indissolubilitatem perpetuam attento iure diuino: ergo qui non vult facere contractum indissolubilem, sicut illi non videntur velle, sed contractum, qui certis casibus possit dissolui, non videtur velle facere verum, & legitimum matrimonium, & per consequens non debet cogi ad retinendum illud primum, tanquam verum, & validum coniugium.

Suppono, animum obligandi se ad indissolubilitatem, seu perpetuitatem esse de essentia matrimonij; vt cum communi docet Thom. Sanchez lib. 2. de Matrimonio, disp. 29. n. 1. ex quo bene inferet, non esse matrimonium, si aliquis animum habeat contrahendi non nisi ad tempus. Et ratio clara est, quia, attento iure Diuino, perpetuitas, seu obligatio ad perpetuitatem est de essentia matrimonij; non potest autem aliquis se obligare, nisi velit se obligare; ergo voluntas obligandi se ad perpetuitatem essentialiter requiritur ad matrimonium.

Hoc supposito, dico primò, Quando hi Schismatici contrahunt cum pacto expresse, vt possint vi repudio in casibus sibi permissis, matrimonium est nullum, & per consequens non debent cogi ad illud obseruandum. Hanc sub his terminis docuit breuiter Sanchez lib. 5. de Matrimonio, disp. 12. cum aliis, quos refert, vbi licet agat de Iudeis, parum refert; quia quod attinet ad hoc, eadem omnino est ratio, quæ solum desumitur ex essentia matrimonij, cui opponitur dissolubilitas illa; & confirmatur ex c. fin. de conditionibus appositis, vbi deciditur, matrimonium esse nullum, si fiat sub conditione, quæ sit contra eius substantiam; vt si dicat, contrahio tecum, donec aliam inueniam ditiozem; & idem est, si dicat, contrahio tecum; si autem dotem non dederis, vel adulterium commiseris, volo te posse relinquere; vt notat bene idem Sanchez d. lib. 5. disp. 9. num. 8. quia licet ista non sit conditio suspensiva, sed resoluens, eodem modo conditio resoluens vitiat matrimonium, quando est contra ipsius substantiam. Confirmatur, quia non potest esse matrimonium validum, nisi aliquis exterius exprimat verbis vel aliis signis sufficienter consensum internum: in prædicto autem casu nullo modo videtur exterius exprimi consensus ad vinculum perpetuum, cum potius significetur oppositum; ergo non potest esse matrimonium validum.

Dico secundò, si eum animum internum habeat, & eo animo contrahat, vt liceat sibi vi repudio, licet id non deducat in pactum externum matrimonium etiam est nullum. Ita Sanchez d. disp. 12. n. 5. quia si non vult aliter contrahere, nisi dissolubiliter, non habet voluntatem vllam obligandi se ad perpetuitatem, & per consequens deficit voluntas necessaria ad valorem matrimonij.

Hinc infero, quàm plures ex his schismaticis invalidè contrahere; quia plures, vt dicunt, deducunt hoc in pactum expresse tempore contrahendi, & habent fideiussorem: alij habebunt ad minus eum animum internum non aliter contrahendi, quod sufficit, quod si hic animus fuit in vtroque coniuge,

Statu quæstionis.

Ratio dubitandi.

127. Supposito. Th. Sanchez. Qui habet tantum animum contrahendi ad tempus, non facit matrimonium.

128. Conclusio prima.

Sanchez. Probatur ratione.

Confirmatur.

129. Conclusio secunda.

130. Inferitur inde schismaticos plures invalidè contrahere.

coniuge, ex utriusque confessione constabit sufficienter, ut matrimonium possit declarari nullum etiam in foro externo; ut docet Sanchez lib. 2. disp. 45. n. 12. nisi esset collusionis præsumptio. Si autem fuit in solo vno, sufficit ipsi in foro interno; imò sufficit etiam alteri coniugi, si concurrant rationes probabiles ad existimandum, ipsum non mentiri; ut docet ibidem Sanchez num. 4. & seqq.

131.

Difficultas est, quando coniuges sciebant quidem, licere repudium in sua Republica; sed tamen tempore contractus non addiderunt illam limitationem se non aliter obligandi, nisi sub eo ritu repudij. Et in hoc casu

Conclusio tertia.

Dico tertio, si ea scientia, quam habebant de usu repudij, se habuit antecederet, hoc est, ideo contraxerunt, quia sciebant, licere repudium; & aliter non contraherent, iam videntur se implicite nolle obligare ad perpetuitatem.

132.

Conclusio quarta.

Dico quarto, si contrahentes ignorabant omnino, an vinculum istud esset perpetuum, vel si credebant etiam dissolubile; sed non limitarunt suam intentionem tempore contractus ad eam existimationem, sed habuerunt voluntatem generalem contrahendi matrimonium validum, ita ut illa ignorantia, vel existimatio se habeat concomitanter, cum etiam sine illa æquè contraherent; tunc matrimonium videtur validum & obseruandum.

133.

Probatur primò à posteriori.

1. Cor. 7.

Hoc probatur primò à posteriori, quia in Ecclesia primitiva supponebatur omnino matrimonium contractum inter infideles fuisse validum, & ideo Paulus Apostolus 1. Cor. 7. permittit, & consulit coniugi fidei, ne discedat ab infidei si ab eo permittitur habitare cum illo; ergo supponit, verum fuisse coniugium initum, & tamen scimus licuisse tunc temporis ex legibus Romanis repudium, & fuisse valde vsitatum; ergo adhuc illi, qui sciebant, & existimabant permitti repudium, poterant validum matrimonium contrahere; alioqui Paulus non consuleret, ut perseveraret coniux fidelis factus in eo matrimonio. Paulus enim non consulit, ut de nouo contrahat matrimonium, sed ut perseveret in illo; & quidem si matrimonium fuisset ab initio inualidum, non poterat tunc validari sine consensu utriusque coniugis, quo uterque consentiret de nouo ad indissolubilitatem perpetuam; & tamen Paulus absolute consulit coniugi conuerso, quod perseveret quamdiu permittitur ab infidei: nihil addens de revalidando contractu, aut petendo nouo consensu à coniuge infidei; ergo supponit, fuisse ab initio valida illa matrimonia; quia nimirum, licet errarent existimantes, licere repudium, poterat tamen ille error habere se concomitanter ad contractum, & dari consensus sufficiens ex voluntate generali, qua volebant matrimonium facere validum, qualecunque id esset; ergo eodem modo apud Abissinos, non obstante simili errore speculatio circa dissolubilitatem matrimonij, possunt reperiri multa matrimonia valida, & legitima.

134.

Probatur secundò.

Probatur secundò ex c. Gaudemus, versiculo Cui autem, de diuortijs; ubi Pontifex declarat, eum, qui in infidelitate iuxta suum ritum repudiauerat primam uxorem legitimam, & aliam duxerat, cogendum esse post Baptismum redire ad priorem, si ab ea permittatur fideliter, & pie viuere: ergo supponitur fuisse primum matrimonium validum, etiam quando contrahentes sciebant, vel existimabant, licere sibi repudium iuxta ritum, & leges suas: ergo etiam in Abissinis non possumus arguere nullitatem matrimonij præcisè ex eo, quod apud ipsos seruetur ritus, repudij; nulla enim differentia apparet inter ipsos, & illos, de quibus agebat Pontifex in ea Decretali.

Probatur tertio, quia nunc etiam de facto inter nostros Catholicos potest contingere, ut aliquis contrahat matrimonium cum aliqua ignorantia id. Speculatio circa valorem ipsius; forsitan enim aliquis censebit esse veram, vel probabilem doctrinam Caietani, & Catharini, quod matrimonium possit ex causa adulterij dissolui, etiam quoad vinculum, & cum hoc errore speculatio contrahit matrimonium validum & indissolubile; quia error priuatus non tollit, quod habeat aliam voluntatem generalem, & efficacem contrahendi verum, & legitimum matrimonium: per quam vult iam implicite contrahere matrimonium omnino indissolubile, cum hæc indissolubilitas sit de essentia veri matrimonij, quod ipse vult omnino contrahere: ergo similiter Abissini, dum expresse non limitant suam intentionem ad matrimonium dissolubile, sed volunt contrahere verum matrimonium, illud contrahunt, non obstante errore speculatio, quo existimant illud vinculum esse dissolubile; quia ille est tunc error concomitans, & impertinens ad operandum; quæ videtur esse doctrina P. Suarez tom. 2. de Relig. tract. 6 de voto lib. 1. c. 3. n. 9. ubi dicit, eum, qui vult contrahere matrimonium ignorans vinculum illud esse perpetuum, adhuc contrahere valide, quia habet intentionem generalem faciendi illum contractum eo modo, quo tenetur illum facere, ubi iam implicite vult obligationem, & vinculum perpetuum.

136.

Ex dictis concluditur.

Concludo ergo breuiter ex dictis, errorem illum tunc vitare matrimonij, quando ex illo contrahens limitat suam intentionem, siue per pactum exterius, quo dicit se illa lege contrahere, vel saltem interius nolendo, nisi eo modo, & ritu obligari; ad quod sufficit, vel saltem alterum coniugem limitare suam intentionem, ut matrimonij sit nullum iuxta supradicta. Quod verò error ille est concomitans, nec ideo contrahitur matrimonij, quia existimat ut dissolubile, vel denique contrahens habet voluntatem aliquam generalem efficiendi contractum validum omnibus modis, error erit concomitans, & non vitabit contractum, sed seruandus erit cum priori coniuge. Hæc autem voluntas generalis debet esse actualis, neque enim sufficit, quod homo, si sciret matrimonij esse indissolubile, vellet etiam illud indissolubiler contrahere; quia hæc non est voluntas actualis, sed quæ foret conditionaliter in eo casu, quod non sufficit ad effectum præsentem; ut in simili de voto obseruat bene P. Suarez lib. 1. de voto, c. 12. n. 6. Requiritur ergo voluntas actualis, qua velit contrahere matrimonium validum omnibus modis, & cum omnibus obligationibus illi annexis, quæcunque illæ sint. Hæc voluntas si adit, adest consensus sufficiens, licet ex priuato errore velit retinere ius ad repudium; quia illa prima voluntas, si est efficax, destruit secundam, quæ est minus efficax, & subordinatur illi. Si autem desit illa voluntas generalis, & efficax, tunc secunda voluntas limitat contractum ad matrimonij dissolubile, quod eo ipso est inualidum. Denique in dubio, an aliquis habuerit illam voluntatem efficacem faciendi matrimonium omnino validum, censeo iudicandum in fauorem contractus, ut valeat; quia vnusquisque præsumitur velle exercere contractum validum, nisi oppositum probetur; iuxta communem doctrinam Iuristarum, quod à fortiori habebit locum in causa matrimonij, quæ est magis fauorabilis.

Hic solent etiam aliqui tractare de intentione conditionata, an sufficiat ad valorem sacramenti: placet tamen consilium P. Vasq. in præfati disp. 138. Vasquet. c. 7. n. 84. qui hoc ad materiam de Penitentia relicit, ubi nos etiam eam questionem in ordine ad omnia sacramenta examinabimus.

SECTIO

SECTIO IX.

De obligationibus ministri Sacramentorum.

137. *Prima obligatio est non ministrandi sacramentum absque potestate, & auctoritate sufficienti, hoc est, absque potestate Ordinis requisita ad consecrationem Eucharistie, vel Extremam unctionem, &c. Episcopatus ad conferendum Ordinem sacrum, &c. atque etiam iurisdicção seu auctoritas, quæ aliquando requiritur ad valorem sacramenti, vt in absolutione sacramentali, aliquando ad licitam administrationem, vt in Baptismo, Confirmatione, Extrema unctione, &c. Quæ autem, & qualis sit potestas requisita in quolibet sacramento ad validam, vel licitam administrationem illius, pertinet ad singula sacramenta in particulari.*

138. *Dubium. Dubitari solet, an possit licite minister cum potestate non certa, sed dubia, vel probabilis, ministrare sacramentum? in quo dux sunt sententiae. Prima negat, id licere; fit enim contra reuerentiam sacramenti, si exponat se minister periculo reddendi illud irritum; nam licet in aliis materiis iudicium probabile sufficiat ad operandum; non tamen in hac, in qua si reuera opinio illa probabilis falsa sit, sacramentum erit re ipsa inualidum: unde nec etiam si opinio illa sit probabilior, possumus illam sequi, sed semper illam quæ tutior est, & non exponit periculo sacramenti valorem. Hanc tenent Petrus de Soto, Suarez, & alij, quos refert Thom. Sanchez lib. 1. in Decal. cap. 9. num. 35. Secunda sententia affirmat, dum tamen non fiat contra præceptum aliquod Ecclesie præscribentis certum ritum in sacramentis ministrandis, nec ex eo sequatur graue detrimentum illius, cui sacramentum confertur; tunc enim esset peccatum contra charitatem. Ita Valquez in 1. 2. disput. 53. Salon, Sayrus, & alij, quos refert, & sequitur Antoninus Diana in Resolus. moral. tom. 1. tract. de opinione probabilis, resol. 2.*

139. *Ego claritatis gratia distinguendum censo; nam vel sermo est de dubio proprio, quod appellari solet dubium negativum; quando scilicet non est fundamentum ad assensum præbendum alicui parti; vel de dubio probabilis, seu positivo, quando vtrique est fundamentum ad assensum probabilem. De primo casu non loquuntur Doctores; quare videntur omnes supponere, quod tunc non liceat id facere, saltem regulariter loquendo. Ratio autem esse videtur, quia ex ipsa institutione talis sacramenti sequi videtur præceptum non conficiendi illud, nisi cum tali materia, & forma, v. g. & circa tale subiectum, & tali potestate ex parte ministri: requiritur ergo ad licite operandum iudicium aliquod saltem probabile, quo iudicem, hanc esse talem materiam, & hoc esse tale subiectum, & nec esse talem ministrum. Nam sicut, quia datur præceptum naturale non accedendi ad fecundam non suam, requiritur ad copulam licitam, iudicium posituum, quo quis iudicet saltem probabiliter, hanc esse suam, nec potest cum mero dubio accedere: sic cum detur præceptum non baptizandi, v. g. nisi cum aqua naturali (quod idem est de potestate ministri) prærequiritur assensus saltem probabilis, quod hæc sit aqua naturalis, nec poterit quis operari cum mero dubio negatiuo.*

140. *Dixi tamen, saltem regulariter id procedere; quia aliquando propter indigentiam subiecti posset id licite fieri, vt in extrema necessitate, non inuenta aqua certâ, sed liquore aliquo, de quo dubium esset, an esset aqua, nec posset id examinari, pone enim esse locum obscurum, nec odore, aut gustu posse id*

percipi; tunc, inquam, propter necessitatem proximi posset sub conditione baptizari. Ratio autem est, quia cum præceptum illud non baptizandi absque tali materia, oriatur ex reuerentia sacramenti, ne scilicet aliquis velit baptizare, nisi quando saltem probabiliter sperat positum, & indicat ponendum esse verum Baptismum; hinc fit, vt in prædicto casu non obliget tale præceptum, eod, quod summa indigentia proximi, cui aliter subuenire non possumus, præponderat illi reuerentia, & reddit licitam talem operationem propter necessitatem. Sicut licet ad honestatem copula requiratur regulariter iudicium probabile, quod illa femina sit sua, aliquando tamen, orto dubio de valore matrimonij post illud contractum, coniux dubius, licet non possit petere, potest tamen reddere alteri coniugi habenti adhuc bonam fidem circa valorem; vt colligitur ex cap. Inquisitioni, de sententia excommunicationis; quia nimirum præponderat illud aliud inconueniens, & necessitas non priuandi possessorem bonæ fidei absque sufficienti probatione, propter quod sustinetur illa redditio absque iudicio, & assensu vlllo quod illa femina sit vxor viri reddentis.

In secundo autem casu, scilicet, quando est dubium posituum circa potestatem, hoc est, sunt rationes probabiles ex vtraque parte, assentior secundæ sententia, & existimo, seclusis illis duobus casibus ibi exceptis, posse licite sacramentum ministrari; quia sicut in aliis materiis ad operandum honeste sufficit iudicium probabile de honestate obiecti, sic in hac materia videtur sufficere; nam sicut lex dicitur, non ministrandum sacramentum, nisi à legitimo ministro; sic etiam lex naturalis dicitur, non alienandam, vel destruendam rem, nisi à legitimo domino, non esse accipiendam Eucharistiam, nisi in statu gratiæ, & sic de aliis; & tamen qui probabiliter indicat se esse dominum, potest alienare rem, vel illa vti, & qui probabiliter indicat, se esse absolutum, & iustificatum, potest licite accipere Eucharistiam; iam enim indicat se dominum, vel iustum; ergo similiter, qui probabiliter indicat, se esse ministrum legitimum, poterit ministrare sacramentum; iam enim indicat se habere, quod lex exigit ad illud ministrandum. Quando tamen est præceptum Ecclesie obligans ad ritum talem, vel ne fiat sacramentum, nisi à tali ministro, aut quando ex tali sacramento incerto proximus exponitur periculo grauis detrimenti, & aliunde potest illi per sacramentum certum subueniri, tunc non poterit ministrari iuxta opinionem solum probabilem, vt expressè fatetur prædicti Auctores, qui videri possunt. An verò possit Sacerdos audire licite Confessionem cum iurisdicção solum probabilis, dicendum erit infra in Tractatu de sacramento Pœnitentiæ.

De statu gratiæ requisito ad actiones sacras exercendas.

Secunda obligatio ministri est, quod sit in statu gratiæ; quoties conficit aliquod sacramentum; circa quam obligationem non conueniunt Doctores. Nam aliqui in primis volunt, non solum peccate mortaliter omnes, qui aliquod sacramentum ministrant in statu peccati, sed etiam qui aliquod munus cuiuscunque Ordinis exercent: unde Acolythi, qui solemniter cereos ferunt in eo statu, peccant mortaliter; quod docuit Philippus Faber de sacramento Ordinis in 4. sent. dist. 24. q. 1. disp. 1. cap. 3. n. 80. & Nauarrus in Manuali cap. 27. num. 163. & de horis Canonici cap. 7. num. 41. qui alios afferunt, & extendunt ad canentem Capitulum, & orationem solemniter in Choro; quia id facit vti Sacerdos.

M 3 Alij

Alter coniugum dubitans de valore matrimonij non potest petere debitum, sed reddere.

141. *Potest licite ministrari sacramentum quando vtrique sunt rationes probabiles.*

Casus in quo non valet sententia.